

Ostrava a Brno: Kdopak by se Franze Kafky bál

Jiří P. Kříž

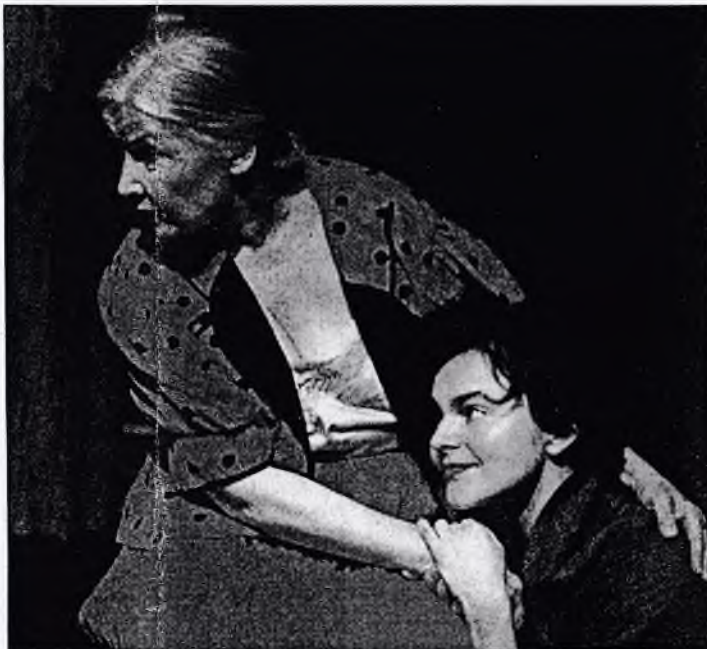
Dramaturgii divadla, které se rozpomene na dílo Franze Kafky, v žádném případě není možné podzírát z kalkulu na diváckou bombu. A tak se nejspíš nedočkáme obvyklé šňůry jako v případě Luceren, Zeniteb nebo Revizorů, i když Kafkův Zámek nasadila prakticky současně Komorní scéna Aréna v Ostravě (dramaturgyně Petra Kohutová) a Národní divadlo Brno (Martin Kubran, Milan Kaplan).

Je otázkou, jestli může dnes Zámek provokovat tak, jak tomu bylo v čase např. uvedení filmu německého režiséra Rudolfa Noelého (1968), kdy příběh hlavního hrdiny, nazvaného autorem jednoduše K, což vede často k úvahám o identifikaci Kafky se zeměměřičem stětavajícím se s tajemnou, záhadnou totalitní vrchností, vnímali u nás diváci na prahu normalizace (film přišel do naší distribuce v roce 1970) jako demonstraci proti návratu k stalinistickému pojetí vládnutí.

V ostravské Aréně se pokusili rozehrát čekání na práci a z toho vyplývající řetěz extatických stavů mysli i těla, směřujících k ponižení i k vzdorné recidivě volnomyšlenkářské svobodmilovnosti bouřícího se jednotlivce degradovaného na bezprávného pěšáka na šachovnici imaginárních, bezuzdných mocen-

ských vazeb. Režisér Pavel Cisovský (s P. Kohutovou také dramati-zace románu) dovedně načrtává si-tuace, v nichž herecky obstáli Vla-dislav Georgiev (K), Dušan Škubal (Hostinský), Renáta Klemensová (Frída)...

O tom, jak důležité je vypravit se do Kafkovy říše s dobrou hereckou přípravou, svědčí pak především výkon Miluše Hradské (Hostinská), která nejlépe a naprosto přesně zvládla kafkovský rozměr deformované reality.

Miluše Hradská (Hostinská) a Renáta Klemensová (Frída).

Činohra Národního divadla v Brně mohla vytěžit z mnohem větší vyzrálosti hereckého souboru. Režisér Martin Čičvák pojal příběh K pod neviditelnou siluetou všudy-přítomného zámku jako řetěz ab-surdních situací ve společensky ne-

ukotveném bezčasi. Téměř dokona-lého představitele K našel ve Filipu Čapkovi, zvládajícím introvertní po-lohy tajemného zeměměřiče bez mi-nulosti a budoucnosti s velkým ci-tem pro niterné pohutky postupné-ho odkrývání alespoň těch zákoutí

duše, jež Kafka a s ním i dramati-zátoři (Kubran, Čičvák) poodhalit při-pustili.

Z ostatních herců přesvědčila o velkém talentu Tonička Talacková (Pepina) a dobře vykročila také no-vicka v souboru Eva Novotná (Frída). Po duchu absurdnost akcentuji-cí režie jsou v brněnském Zámku ta-ké Ladislav Lakomý (Učitel), Zuzana Slavíková (Olga), Monika Dudková (Amálie), Jan Grygar (Momus) i další.

Velkým problémem brněnské in-scenace je zvláště osobobně ak-a-demické pojetí příběhu bez skuteč-ných vztahů. Postavy jsou na jevišti samy, a nejen při zmíněných mono-logických úvahách. Mohlo by se zdát, že právě to je způsob, jak Kaf-ku interpretovat. Výsledným divá-ckým pocitem jsou ale spíše rozpaky, přičemž zhruba třetinový úbytek publika v sále o přestávce toto míně-ní podporuje.

A tak zůstává nad oběma inscena-cemi Zámku, v Ostravě i v Brně, velký otazník, komu je vlastně ur-čen, a zdali by nebylo právě v této chvíli lepší Kafky se bát o trochu víc. Jeho doba nepochybně ještě při-jde, až se všepožirající a sebestředná byrokracie nebo politika prokoušou několika zaručeně demokratickými volbami a činy před nimi i po nich do mocenské obldnosti přímo kafkovského rozměru.

Filip Čapka (K) a Eva Novotná (Frída).

Brno 26. 4. 2002 8. 15